

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM

YAHYA ARIKAN

malicozum@ismmmo.org.tr

Yüz binlerce emekliye dava yolu

Emekli, adi malüllük veya vazife malüllüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan memurlara, her tam fiili hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarların bir aylığı emekli ikramiyesi olarak verilmektedir.

Verilecek emekli ikramiyesinin hesabında, 30 fiili hizmet yılından fazla süreler dikkate alınmaz. Son defa memur olarak çalışıp emekli olanlara emeklilik ikramiyesi verilmektedir.

Memurların emeklilik işlemleri esnasında ödenen ikramiyeler SGK (T.C. Emekli Sandığı) tarafından ödenerek, memurun çalıştığı kurumdan tahsil edilmektedir.

24 yıl memur olarak çalışana bile ikramiye yoktu

Bir süre Emekli Sandığı'na tabi memur olarak çalışıp, emekli olduğu tarihte memur olarak çalışmayanlara, "emekli olduklarında ikramiye ödenmemesi" konusundaki haksızlık hâlâ sorun olmaya devam ediyor.

Örneğin, 24,5 yıl memurluk yaptıktan sonra 6 ay SSK'lı olarak çalışıp, emekli olanlara memurlukta geçen süreler için emekli ikramiyesi ödenmemekteydi.

Anayasa Mahkemesi iptal etti

Anayasa Mahkemesi, 5 Şubat 2009'da "Son defa T.C. Emekli Sandığı'na tabi görevlerden emekliye ayrılan ve..." ibaresini iptal ederken kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe gireceğine hükmetmişti. Ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararı 5 Haziran

2009'de Resmi Gazetede yayımlanınca iptal kararının 5 Haziran 2010'da yürürlüğe girmesi kesinleşti.

Aradan 10 ay geçti, Ankara'dan ses yok

Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra ya TBMM'de bir düzenleme yapılması, ya da bir düzenleme yapılmayarak SGK tarafından yapılacak idari düzenlemelerle uygulamaya yön verilmesi gerekecek.

Eğer, TBMM Anayasa Mahkemesinin kararı doğrultusunda ikramiyelerin geçmiş yıllarda da emekli olan yüzbinlerce emekliye de kapsayacak şekilde yasa çıkartırsa bir çok mağdur emekliye sevindirmiş olacak.

Aradan 10 ay geçmesine rağmen hâlâ yeni bir düzenleme yapılmadı. Şimdi çok sayıda emekli, yeni bir düzenleme yapılmasını bekliyor.

Hak sahipleri dava açabiliyor

Danıştay ise konuya ilişkin süren uyuşmazlıklarda konu edilen işlemin yasal dayanağının kalmadığı görüşüyle, zaten iptal hükmünü dikkate alıyor. Bu da beklentileri karşılanmayan emeklileri dava açmaya yöneltiyor.

Yani, eğer TBMM'de bir yasa çıkartılmaz ve eski memurların ikramiyeleri ödenmezse dava açacak memurlar bu haklarını dava yoluyla alabilecekler.

Yol yakinken, eski memurların talepleri mutlaka davalıya dikkate alınmalı. Yoksa 5 Haziran'dan sonra açılması muhtemel yüz binlerce dava yargıyı kilitleyecek.

Bizden uyarması...

Emlak Vergisi'nde ilk taksit bu ay

2010 yılı, Emlak Vergisi için matrahların yeniden belirlenme veya genel bildirim yılı. Konu yaklaşık 22 milyon vatandaş ilgilendiriyor. Bilindiği üzere Türkiye sınırları içinde evi arsası, dükkanı, mağazası, arazisi olan, herkes her yıl emlak vergisi ödüyor. 2010 yılında sistem değişip yeniden değerler belirlenmesi nedeniyle, konunun "kim nasıl vergi ödeyecek", "emeklilerin durumu ne olacak", "özellikli durumlar hangileri" gibi birçok ince noktaları da oluşturdu. Devletin de bu konuya özel önem verdiği ise hepimizin malumu. Bütçenin bu yıl 50 milyar TL'nin üzerinde açık vermesi bekleniyor ve bu açığı yamamanın bir yolu da emlak vergisinden geçiyor.

Zaten kötü haberi daha önce almıştık. Hatırlarsak; 2010 ve sonraki üç yıla ait, yıllık emlak vergisine esas "asgari birim değerleri" Takdir komisyonları tarafından yeniden belirlenmişti. Yapılan değerlendirme sonucunda bu yıl vergi yüzde 50-100 arasında zamlandı. Öranların bina yapım maliyetlerindeki yüzde 25 artışa endekslendiğini hatırlatmakta yarar var.

Ve gözden kaçan bir nokta; ayrıca; mükellefler Emlak Vergisi'nin yüzde 10'u oranında Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı da ödeyecekler.

Emlak vergisi her yıl mayıs ve kasım aylarında iki taksitte ödeniyor. Emlak Vergisi değeri ise, her yıl bir önceki yıla ilişkin "Yeniden değerlendirme oranının yarısı" kadar artırılıyor. Bu yıllık emlak vergisi oranlarını ise tabloda görebilirsiniz.

Bildirim dönemini kaçıranlar cezalı ödeyecek

Kanuna göre "Yeni inşa edilen binalar için inşaatın sona erdiği veya her kısmın kullanılmasına başlandığı" veya vergi değerini değiştiren sebeplerin ortaya çıktığı bütçe yılı içerisinde bildirimlerin gayrimenkulün bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verilmesi gerekiyordu. Ancak, değişiklikler bütçe yılı-

ESAS ALINAN EMLAK VERGİSİ DRANLARI

Gayrimenkulün cinsi	Büyükşehir Belediye İçinde (Binde)	Diğer Yerlerde (Bimle)
Mekken (Konut)	2	1
Bina (Mekken dışı)	4	2
Arsa	6	3
Arazi	2	1

nın son üç ayı içinde ortaya çıkarsa, bildirim, değişikliklerin doğduğu tarihten itibaren üç ay içinde ilgili belediyeye veriliyor. Örneğin, 20 Mart 2009 tarihinde inşaatı bitip kullanılan bir arsa için 31 Aralık 2009'a kadar; 12 Aralık 2009 tarihinde satın alındığı varsayılan bir arsa için de 12 Mart 2010'a kadar bildirim yapılmalıydı.

Süresinde, bildirimde bulunmayanlar, emlak vergisini cezası ve gecikme faizi ile birlikte ödemek durumunda olurlar. Buna göre; idarece yapılacak bir tarhiyatta, her yıla ilişkin vergi değeri hesaplanır ve tarh edilecek vergiye ayrıca vergi ziyaı cezası uygulanır. Emlak vergisinde pişmanlık hükmülerinden yararlanılamaz.

ÖZÜRLÜLERİN EMEKLİLİK İÇİN İNDİRİM HAKKI VARDIR

Kızım 1.9.1979 doğumlu. 3.Grup özürlü ve Sakatlık Derecesi yüzde 50. İlk sigorta tarihi 1.9.1997. İsteğe bağlı Bağ-Kur'a 1.9.1998'de başladı, 24.12.2002'de bitti, o tarihten bu yana SSK'lı olarak halen çalışıyor. 4 bin 80 prim gün sayısı dolunca 18 yıllık hizmet süresini çalışması gerekince mi? Çalışmadığı sürede eşinden sağlık yardımı alabilir mi? Güner Ataman

Kızınız, 1.9.1997 işe giriş tarihine göre, 4 bin 80 prim gün sayısını 18 yıl sigortalılık süresini doldurmak koşuluyla SSK'dan sakatlık vergi indiriminden yararlanacağı için emekli olabilecektir. Çalışmadığı sürelerde, eşinden sağlık yardımı alabilir.

SORU - CEVAP

Sorularınız için malicozum@ismmmo.org.tr adresine mail atabilirsiniz. Tüm sorular e-posta ile tek tek cevaplanacaktır.